

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเกษตรกรที่ปลูกสตอเบอร์รี่

ผู้เขียน นางสาวอรุณี จันไชยชนะ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. ธาณี	แก้วธรรมานุกูล	ประธานกรรมการ
อาจารย์อนนท์	วิสุทธิธรรมานนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

เกษตรกรที่ปลูกสตอเบอร์รี่เป็นกลุ่มแรงงานอาชีพ ที่มีการนำสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมาใช้ในขั้นตอนการเพาะปลูกสตอเบอร์รี่ ทำให้เกษตรกรมีโอกาสรับสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้สมรรถนะแห่งตน อิทธิพลระหว่างบุคคล และปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นเกษตรกรที่ปลูกสตอเบอร์รี่ในเขตพื้นที่ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 144 ราย ทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบอาชีพ พฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีฯ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีฯ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .98 และทดสอบค่าความเชื่อมั่น ทั้งในส่วนของพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีฯ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ค่าในระดับที่ยอมรับได้ (.74-.94) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์ไบเซรียล สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 77.1 มีพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช อยู่ในระดับปานกลาง
2. กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 58.3 มีการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช อยู่ในระดับสูง ส่วนการรับรู้อุปสรรค การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและอิทธิพลระหว่างบุคคลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.8, 52.8, 63.9 ตามลำดับ
3. การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้สมรรถนะแห่งตน และอิทธิพลระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ($r_s = .37, .29, .48$, ตามลำดับ $p < .001$) ส่วนการรับรู้อุปสรรค พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ($r_s = -.26, p < .01$) ขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พยาบาลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องควรตระหนักในความสำคัญของการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้สมรรถนะแห่งตน และอิทธิพลระหว่างบุคคล ตลอดจนการลดการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่ปลูกสตรอเบอร์รี่ อันจะนำไปสู่การสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อช่วยลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่ปลูกสตรอเบอร์รี่

Thesis Title	Pesticide Exposure Protection Behaviors and Related Factors Among Strawberry Farmers		
Author	Miss Arunee Chanchaichana		
Degree	Master of Nursing Science (Occupational Health Nursing)		
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr. Thanee	Kaewthummanukul	Chairperson
	Lecturer Anon	Wisutthananon	Member

ABSTRACT

Strawberry farmers are a group of occupational labor force who apply pesticide in their strawberry growing process, therefore; this group is potentially exposed to pesticide resulting in adverse health effects. This descriptive-correlation study was designed to investigate pesticide exposure protection behaviors and related factors including perceived benefits, perceived barriers, perceived self efficacy, interpersonal influences, and personal factors among strawberry farmers. The study sample comprised 144 strawberry farmers working at Samoeng district, Chiang Mai province. Data collection was conducted during June to July, 2008. The research instrument was an interview form, consisting of three main parts: personal and occupational data, pesticide exposure protection behaviors, and factors related to pesticide exposure protection behaviors. A panel of experts confirmed the instrument's content validity with an index of 0.98. The reliability of the second and third parts were tested, and their values were at acceptable levels (.74-.94). Data were analyzed using descriptive statistics, point biserial coefficient of correlation, Spearman rank correlation coefficient, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The main results demonstrated the following:

1. The study sample (77.1%) had pesticide exposure protection behaviors at a moderate level;
2. The study sample (58.3%) perceived their benefits of pesticide exposure protection behaviors at a high level, whereas their perceived barriers, self-efficacy, and interpersonal influences were at a moderate level (61.8%, 52.8%, and 63.9%, respectively); and
3. There was a positive relationship between pesticide exposure protection behaviors and perceived benefits ($r_s = .37, p < .001$), perceived self-efficacy ($r_s = .29, p < .001$), and interpersonal influences ($r_s = .48, p < .001$); whereas perceived barriers to pesticide exposure protection behaviors was negatively related to pesticide exposure protection behaviors ($r_s = -.26, p < .01$). However the personal factors were not related to pesticide exposure protection behaviors.

The results of this study indicate that occupational and environmental health nurses and also related health personnel should place a great importance on enhancing perceived benefits, perceived self-efficacy, and interpersonal influences, and reduce perceived barriers to pesticide exposure protection behaviors among strawberry farmers. It is anticipated that this would promote pesticide exposure protection behaviors so as to reduce the risk of pesticide exposure among strawberry farmers.